

mr. sc. Stjepan Kolačević

mr. sc. Baldo Hreljac

# **BILANCIRANJE FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA**

Zagreb, travanj 2023.

## Sadržaj

<b>1. POJAM I ZNAČAJ FINANCIJSKIH INSTRUMENATA</b>	1
1.1. UVODNO O BILANCIRANJU FINANCIJSKIH INSTRUMENATA	1
1.2. DEFINICIJE FINANCIJSKIH INSTRUMENATA	3
1.3. VRSTE FINANCIJSKIH INSTRUMENATA S OBZIROM NA KRITERIJE ZA KLASIFIKACIJU FINANCIJSKIH INSTRUMENATA	4
<b>2. PRIZNAVANJE I PRESTANAK PRIZNAVANJA FINANCIJSKE IMOVINE I FINANCIJSKIH OBVEZA</b>	7
2.1. PRIZNAVANJE FINANCIJSKE IMOVINE I FINANCIJSKIH OBVEZA	7
2.2. PRESTANAK PRIZNAVANJA FINANCIJSKE IMOVINE	8
2.2.1. Prestanak priznavanja financijske imovine istekom ugovornih prava na novčane tokove od financijske imovine	9
2.2.2. Prestanak priznavanja financijske imovine prijenosom	9
2.3. PRESTANAK PRIZNAVANJA FINANCIJSKIH OBVEZA	17
2.3.1. Prestanak priznavanja kao rezultat razmjene i izmjene dužničkog instrumenta	18
2.3.2. Prestanak priznavanja financijskih obveza koji rezultira iz njihova podmirenja	21
<b>3. KLASIFIKACIJA I REKLASIFIKACIJA FINANCIJSKE IMOVINE</b>	22
3.1. KLASIFIKACIJA FINANCIJSKE IMOVINE	23
3.1.1. Novi pristup klasifikaciji financijske imovine	23
3.1.2. Usporedba s klasifikacijom financijske imovine prema MRS-u 39	34
3.2. REKLASIFIKACIJA FINANCIJSKE IMOVINE	36
<b>4. PREZENTIRANJE FINANCIJSKIH OBVEZA I VLASNIČKOG KAPITALA</b>	51
4.1. KLASIFIKACIJA FINANCIJSKOG INSTRUMENTA KAO FINANCIJSKE OBVEZE ILI VLASNIČKOG KAPITALA	52
4.2. PODMIRENJE VLASTITIM VLASNIČKIM INSTRUMENTIMA SUBJEKTA	57
4.3. FINANCIJSKI INSTRUMENTI S OPCIJOM PRODAJE I OBVEZE PROIZAŠLE IZ LIKVIDACIJE	62
4.4. PRISTUP OBRAČUNU ZA SLOŽENE FINANCIJSKE INSTRUMENTE	63
4.5. PREZENTIRANJE KAMATA, DIVIDENDI, DOBITAKA I GUBITAKA	65
4.6. PRIJEBOJ FINANCIJSKE IMOVINE I FINANCIJSKE OBVEZE	66

<b>5. MJERENJE FINANCIJSKE IMOVINE</b>	66
5.1. MJERENJE FINANCIJSKE IMOVINE PRI POČETNOM PRIZNAVANJU	66
5.2. NAKNADNO MJERENJE FINANCIJSKE IMOVINE	68
<b>6. RAČUNOVODSTVO FINANCIJSKE IMOVINE</b>	74
6.1. RAČUNOVODSTVO FINANCIJSKE IMOVINE PO AMORTIZIRANOM TROŠKU	75
6.1.1. Mjerenje amortiziranog troška	75
6.1.2. Dugoročni zajmovi dani nepovezanim poduzetnicima	80
6.2. RAČUNOVODSTVO FINANCIJSKE IMOVINE PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT	82
6.2.1. Ulaganje u dužničke financijske instrumente klasificirane u financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	82
6.2.2. Ulaganje u vlasničke instrumente klasificirane u financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	88
6.2.3. Financijski aspekti ulaganja u vlasničke instrumente	93
6.3. RAČUNOVODSTVO FINANCIJSKE IMOVINE PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA	94
6.3.1. Ulaganja u obveznice koje se drže radi trgovanja	95
6.3.2. Ulaganja u dionice koje se drže radi trgovanja	98
6.4. POREZNI TRETMAN FINANCIJSKE IMOVINE	101
<b>7. KLASIFIKACIJA I MJERENJE FINANCIJSKIH OBVEZA</b>	104
7.1. KLASIFIKACIJA FINANCIJSKIH OBVEZA	106
7.2. MJERENJE FINANCIJSKIH OBVEZA	110
7.2.1. Naknadno mjerenje financijskih obveza po amortiziranom trošku	110
7.2.2. Naknadno mjerenje financijskih obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	114
7.3. PROCJENA FER VRIJEDNOSTI ZA FINANCIJSKE OBVEZE PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA	117
7.4. FINANCIJSKE OBVEZE S POSEBNIM ZAHTJEVIMA ZA MJERENJEM	118
<b>8. FER VRIJEDNOST KAO OSNOVA ZA MJERENJE IMOVINE I OBVEZA U FINANCIJSKIM IZVJEŠTAJIMA SUBJEKATA KOJI PRIMJENJUJU MSFI</b>	119
8.1. MJERENJE VRIJEDNOSTI PREMA KONCEPCIJSKOM OKVIRU ZA FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE	120
8.2. FER VRIJEDNOST PREMA MSFI-u 13 MJERENJE FER VRIJEDNOSTI	123
8.3. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI BILANČNIH POZICIJA U SKLADU SA MSFI/MRS	126

8.4. PRIMJENA FER VRIJEDNOSTI NA FINANCIJSKE OBVEZE I VLASTITE VLASNIČKE INSTRUMENTE	134
8.5. MJERA FER VRIJEDNOSTI I PRIJENOS OBVEZA I VLASTITIH VLASNIČKIH INSTRUMENTATA	135
8.6. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI KADA KOTIRANA CIJENA IDENTIČNE ILI SLIČNEOBVEZE ILI VLASNIČKOG INSTRUMENTA NIJE DOSTUPNA	137
8.7. IZUZEĆE PRI MJERENJU FER VRIJEDNOSTI SKUPINE FINANCIJSKE IMOVINE I FINANCIJSKIH OBVEZA	140
<b>9. PRIZNAVANJE I MJERENJE OČEKIVANIH KREDITNIH GUBITAKA</b>	141
9.1. PRIZNAVANJE OČEKIVANIH KREDITNIH GUBITAKA	142
9.1.1. Opći pristup	143
9.1.2. Pojednostavljeni pristup	147
9.1.3. Pristup za financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke pri početnom priznavanju	147
9.1.4. Izmijenjena financijska imovina i otpis	148
9.2. MJERENJE OČEKIVANIH KREDITNIH GUBITAKA	149
9.2.1. Definicija očekivanih kreditnih gubitaka	149
9.2.2. Metode izračunavanja očekivanih kreditnih gubitaka	153
<b>10. OBJAVLJIVANJE FINACIJSKIH INSTRUMENTATA</b>	158
10.1. OBJAVE VEZANE ZA ZNAČAJ FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA ZA FINANCIJSKO STANJE I USPJEŠNOST SUBJEKTA INFORMACIJA O FINANCIJSKIM INSTRUMENTIMA	159
10.2. OBJAVE O PRIRODI I DOSEGU RIZIKA KOJI PROIZLAZI IZ FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA	162
10.3. OBJAVE VEZANE ZA PRIJENOS FINANCIJSKE IMOVINE	164
<b>11. RAČUNOVODSTVO FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA PREMA HRVATSKIM STANDARDIMA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA</b>	165
11.1. PRIZNAVANJE I MJERENJE FINANCIJSKE IMOVINE PREMA HRVATSKIM STANDARDIMA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA (HSFI)	166
11.2. UMANJENJE VRIJEDNOSTI FINANCIJSKE IMOVINE	174
11.3. PRESTANAK PRIZNAVANJA FINANCIJSKE IMOVINE	175
11.4. OBJAVLJIVANJE	176
11.5. FINANCIJSKE OBVEZE I VLASNIČKI INSTRUMENTI PREMA HSFI	177
<b>12. PRAVNI I FINANCIJSKI ASPEKTI IZDAVANJA DIONICA</b>	178
12.1. DIONIČKO DRUŠTVO	178
12.2. DIONIČKI KAPITAL	180
12.3. UOBIČAJENI POJMOVI KOJI SE KORISTE KOD RAČUNOVODSTVENOG PRAĆENJA DIONICA	185

<b>13. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE IZDAVANJA DIONICA</b>	188
13.1. IZDAVANJE REDOVNIH DIONICA I PRODAJA ZA NOVAC	188
13.2. IZDAVANJE REDOVNIH DIONICA I RAZMJENA ZA NENOVČANU IMOVINU (STVARI ILI PRAVA)	191
13.3. IZDAVANJE REDOVNIH DIONICA UPISOM	197
13.4. IZDAVANJE POVLAŠTENIH DIONICA	199
<b>14. BONUSNO IZDAVANJE DIONICA</b>	200
14.1. EMISIJA DIVIDENDNIH DIONICA	201
14.2. EMISIJA BONUSNIH DIONICA	203
14.3. DIJELJENJE (CIJEPANJE) DIONICA	205
14.4. IZDAVANJE (PONUDA) PRAVA	206
<b>15. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE VLASTITIH ILI TREZORSKIH DIONICA</b>	208
15.1. STJECANJE I PRODAJA VLASTITIH DIONICA	209
15.2. POVLAČENJE VLASTITIH DIONICA	217
15.3. DODJELA ILI OPCISKA KUPNJA VLASTITIH DIONICA	218
<b>16. PROMJENE ZARAĐENOG KAPITALA</b>	220
16.1. RASPOREĐIVANJE ZARAĐENOG KAPITALA	221
16.2. IZGLASAVANJE I ISPLATA DIVIDENDI	224
<b>17. RAČUNOVODSTVENI ASPEKTI IZDAVANJA OBVEZNICA</b>	227
17.1. POJAM I OBILJEŽJA IZDANIH OBVEZNICA	228
17.2. VRSTE OBVEZNICA	230
17.3. RAČUNOVODSTVENI TRETMAN IZDAVANJA OBVEZNICA	232
17.3.1. Izdavanje obveznica po nominalnoj vrijednosti na datum kamata	234
17.3.2. Izdavanje obveznica uz premiju i diskont na datum kamata	235
17.3.3. Izdavanje obveznica po nominalnoj vrijednosti između datuma kamata	240
17.3.4. Računovodstveni tretman otkupa obveznica prije dospjeća	240
<b>18. KONVERTIBILNE OBVEZNICE: FINACIJSKI I RAČUNOVODSTVENI ASPEKT</b>	242
18.1. FINACIJSKI ASPEKT KONVERTIBILNIH OBVEZNICA	243
18.2. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE KONVERTIBILNIH OBVEZNICA	246
18.2.1. Priznavanje komponenti obveze i kapitala kod konvertibilne obveznice	246
18.2.2. Naknadno mjerenje komponente obveze konvertibilnih obveznica	251
18.3. PODMIRENJE KONVERTIBILNIH OBVEZNICA	253

---

<b>19. RAČUNOVODSTVO ZAŠTITE OD RIZIKA</b>	255
19.1. INSTRUMENTI ZAŠTITE OD RIZIKA	256
19.2. ZAŠTIĆENE STAVKE	258
19.3. ODREĐIVANJE ODNOSA ZAŠTITE OD RIZIKA	262
19.4. UČINKOVITOST ZAŠTITE OD RIZIKA	263
19.5. PONOVRNO URAVNOTEŽENJE ODNOSA ZAŠTITE OD RIZIKA	267
19.6. PRESTANAK PRIMJENE RAČUNOVODSTVA ZAŠTITE OD RIZIKA	268
19.7. VRSTE RAČUNOVODSTVA ZAŠTITE OD RIZIKA	270
19.7.1. Zaštita fer vrijednosti od rizika	270
19.7.2. Zaštita novčanih tokova od rizika	271
19.8. PROMJENE U RAČUNOVODSTVU ZAŠTITE U MSFI-u 9 U ODNOSU NA PRETHODNI MRS 39	275
<b>20. DERIVATIVI KAO FINACIJSKI INSTRUMENTI</b>	276
20.1. POJAM I ZNAČAJ DERIVATIVA	277
20. 2. VRSTE DERIVATIVNIH FINACIJSKIH INSTRUMENATA	278
<b>21. PRISTUPI PROCJENI STVARNE VRIJEDNOSTI DIONICA</b>	284
21.1. PRISTUP OČEKIVANIH DIVIDENDI U PROCJENI VRIJEDNOSTI DIONICA	285
21.2. DEFINIRANJE OČEKIVANE STOPE RASTA DIVIDENDI	288
21.3. PRISTUP SLOBODNOG NOVČANOG TOKA DIONIČKE GLAVNICE U PROCJENI VRIJEDNOSTI DIONICA	289
21.4. PROCJENA VRIJEDNOSTI DIONICA UPORABOM TRŽIŠNIH MULTIPLIKATORA	293
<b>LITERATURA</b>	296
<b>POPIS TABLICA</b>	302
<b>POPIS SLIKA</b>	303
<b>IZ RECENZIJE</b>	304
<b>BILJEŠKA O AUTORIMA</b>	306